

10/695

T.B.M.M.
BARIŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

BDP

Sayı: 320
Tarih: 10.03.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Silahlı Kuvvetleri Dünyada askeri en fazla intihar eden ordular arasında yer almaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerindeki intihar vakalarının incelenmesi ve aydınlatılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.
10.03.2010

1-SELAHATTİN DEMİRTAŞ	DIYARBAKIR
2-GÜLTAN KIŞANAK	DIYARBAKIR
3-AYLA AKAT ATA	BATMAN
4-BENĞİ YILDIZ	BATMAN
5-AKIN BİRDAL	DIYARBAKIR
6-EMİNE AYNA	MARDİN
7-FATMA KURTULAN	VAN
8-HASİP KAPLAN	ŞIRNAK
9-HAMİT GEYLANİ	HAKKARİ
10-İBRAHİM BİNİCİ	ŞANLIURFA
11-M. NURİ YAMAN	MUŞ
12-MEHMET NEZİR KARABAŞ	BİTLİS
13-MEHMET UFUK URAS	İSTANBUL
14-OSMAN ÖZÇELİK	SİİRT
15-ÖZDAL ÜÇER	VAN
16-PERVİN BULDAN	İĞDIR
17-SEBAHAT TUNCEL	İSTANBUL
18-SEVAHİR BAYINDIR	ŞIRNAK
19-SIRRI SAKIK	MUŞ
20-ŞERAFETTİN HALİS	TUNCELİ

GEREKÇE ÖZETİ

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), “askeri en fazla intihar eden ordu” olarak dünyada en üst sırada yer almaktadır. Buna rağmen TSK ve Hükümet, intihar vakalarının incelenmesinden ve aydınlatılmasından yana hiçbir çaba göstermemektedir.

İntihar eden kişinin kendi hayatına bilinçli olarak son vermek suretiyle, zarara bizzat sebebiyet vermesi yönüyle aslında ortaya çıkan zarardan başka birisinin sorumlu tutulmamasını gerektirmektedir. Fakat intihar eden asker kişinin intihar etme kararını almasında, idare ajanlarının kötü muamele, hakaret, sövme, dayak, müessir fiilde bulunma gibi eylemlerle katkıda bulunması halinde ajanın görev kusuru nedeniyle idarenin hizmet kusuru söz konusu olmakta ve idarenin sorumluluğu kabul edilmektedir.

1991 ve 2001 yılları arasında TSK içinde 1248 intihar eylemi meydana gelmiş, bu vakalardan 815 i ölümlerle sonuçlanmıştır.

Sadece son bir yıl içinde meydana gelen intihar olayları veya intihar olarak açıklanan asker-subay ölümleri, durumun daha vahim bir boyuta geldiğini göstermektedir.

TSK'nın eğitim zayıflığı, ailevi veya psikolojik sorunlara bağlı intihar eylemleri olarak açıkladığı ölümlerin, her zaman gerçeği yansıtmadığına dair haklı kuşku söz konusudur.

İntihar eylemlerini, erler ve rütbeli subaylar olarak iki kategoride incelemek gerekir.

Asker intiharları ile ilgili olarak aileler bu konudaki şüphelerini dile getirmektedirler. TSK'nın olayları örtbas ettiği kanaati yaygınlaşmaktadır.

İntihar eyleminde bulunan asker kişilerin çoğunluğunun Kürt kökenli olması, intihar ettiği bildirilen asker ailelerinin, TSK'ca yapılan açıklamaları inandırıcı bulmadıklarına dair kimi açıklamaları, orduda etnik kökene bağlı bir ayrımcılığın yapıldığı, hatta infazlara intihar süsü verildiği şüphesi uyandırmaktadır.

2009 yılı içerisinde ölüm nedenleri şüpheli bulunan aşağıdaki olayların araştırılmasında zorunluluk görüyoruz.

11 Ocak 2009: **Batmanlı** Jandarma Er Edip Yaman

29 Ocak 2009: **Ağrı** Burhan Güzelaydın

5 Şubat 2009: Muhammed Türkan

6 Mart 2009: **Van Özalplı** Seyfettin Berkin

4 Nisan 2009: **Van Çatak** doğumlu Adil Şipal

12 Haziran 2009: Mustafa Bozdoğan

20 Temmuz 2009: **Muş Vartolu** Davut Yıldırım

7 Temmuz 2009: **Batman** nüfusuna kayıtlı **Sait Özdemir**

26 Ağustos 2009: **Ramazan Oruç**

14 Eylül 2009: **Uzman Çavuş Ahmet Solgun**

18 Eylül 2009: **Mardinli Hüsamettin Kasım**

26 Eylül 2009: **Mardin Dargeçit** doğumlu **Hüsamettin Kasım**

Silahlı kuvvetlerde görev yapan ya da emekli olmuş subayların intiharları da son iki yıla damgasını vurmuş açıklanamayan ve geçirilmiş vahim gelişmelerdendir. Bu süreçte adları Ergenekon Soruşturması kapsamında geçen yedi subay ve bir özel harekât yöneticisi hayatını kaybetmiştir

Emekli Deniz Albay **Birol Atakan**

Tabip Yarbay **Nursal Gedik**

Emekli Albay **Abdülkerim Kırca**

Özel Harekât Dairesi Başkanı **Behçet Oktay**

Kıdemli Yüzbaşı **Olgun Vural**

Hâkim Yarbay **Tanju Ünal**

Emekli Kurmay Albay **Ali Bergütay Varımlı**

Deniz Yarbay **Ali Tatar**

İntihar ettiği söylenen rütbelilerin; özel harekât görevlisi, çatışma bölgelerinde görev yapmış olmaları veya Ergenekon Davasında adı geçiyor olmak gibi ortak özelliklerin bulunması, ailelerinin açıklamaları ve intihar girişimlerinin tamamının ölümle sonuçlanmış olması, haklı olarak olaylara şüpheyle bakmamızı ve mutlaka araştırılması gerektiğini ortaya koyuyor.

Bu nedenlerle Meclis Araştırması açılmasını talep etmekteyiz.

GEREKÇE

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), “askeri en fazla intihar eden ordu” olarak dünyada en üst sırada yer almaktadır. Buna rağmen TSK ve Hükümet, intihar vakalarının incelenmesinden ve aydınlatılmasından yana hiçbir çaba göstermemektedir.

Bir kimsenin kendisini öldürmesi anlamına gelen intihar eylemi, değişik hukuk disiplinlerinin inceleme alanına girmektedir. Ceza hukuku, miras hukuku ve sigorta hukuku bu disiplinlerin ilk akla gelenleridir.

İntihar eden kişinin kendi hayatına bilinçli olarak son vermek suretiyle, zarara bizzat sebebiyet vermesi yönüyle, aslında ortaya çıkan zarardan başka birisinin sorumlu tutulmamasını gerektirmektedir. Fakat intihar eden asker kişinin intihar etme kararını almasında, idare ajanlarının kötü muamele, hakaret, sövme, dayak, müessir fiilde bulunma gibi eylemlerle katkıda bulunması halinde ajanın görev kusuru nedeniyle idarenin hizmet kusuru söz konusu olmakta ve idarenin sorumluluğu kabul edilmektedir.

1991 ve 2001 yılları arasında TSK içinde 1248 intihar eylemi meydana gelmiş, bu vakalardan 815 i ölümlle sonuçlanmıştır.

2001 ve 2010 yılları arasındaki vakalarda ise resmi kayıtlara geçmiş verilere ulaşamadık. Ancak sadece son, bir yıl içinde meydana gelen intihar olayları veya intihar olarak açıklanan asker-subay ölümleri, durumun daha vahim bir boyuta geldiğini göstermektedir.

TSK nın eğitim zayıfatı, ailevi veya psikolojik sorunlara bağlı intihar eylemleri olarak açıkladığı ölümlerin, her zaman gerçeği yansıtmadığına dair haklı kuşkular söz konusudur.

İntihar eylemlerini, erler ve rütbeli subaylar olarak iki kategoride incelemek gerekir.

Kışlalarda etnik ayrımcılık haberleri medyanın da gündeminde geniş bir biçimde yer almaktadır. Asker intiharları ile ilgili olarak aileler bu konudaki şüphelerini dile getirmektedirler. Bu durum kamuoyunun da gündeminde yer almakta, fakat TSK nın şüpheli ölümleri, eğitim zayıfatı, ailevi veya psikolojik sorunlara bağlayarak, örtbas ettiği kanaati yaygınlaşmaktadır.

İntihar eyleminde bulunan asker kişilerin çoğunluğunun Kürt kökenli olması, intihar ettiği bildirilen asker ailelerinin, TSK tarafından yapılan açıklamaları inandırıcı bulmadıklarına dair kimi açıklamaları, orduda etnik kökene bağlı bir ayrımcılığın yapıldığı, hatta infazlara intihar süsü verildiği şüphesi uyandırmaktadır.

2009 yılı içerisinde ölüm nedenleri şüpheli bulunan aşağıdaki olayların araştırılmasında zorunluluk görüyoruz.

11 Ocak 2009: Bingöl'de Servi Jandarma Karakolu'nda nöbet tutan **Batmanlı** Jandarma Er Edip Yaman'ın intihar ettiği ileri sürüldü.

29 Ocak 2009: Yüksekova Çobanpınar Sınır Karakolu'nda **Ağrı** Burhan Güzelaydın'ın intihar ettiği iddia edildi. Savcılığın talimatıyla yapılan otopside aldığı ağır darbe sonucu öldüğü tespit edildi.

5 Şubat 2009: Mardin'in Kızıltepe ilçesinde ilçe jandarma komando taburunda görevli Muhammed Türkan isimli askerin kaza kurşunu ile yaşamını yitirdiği açıklandı.

6 Mart 2009: Şanlıurfa 20. Zırhlı Tugay 1. Tank Taburu Karargah bölümünde askerlik yapan **Van Özalp** Seyfettin Berkin intihar ettiği bildirildi.

4 Nisan 2009: Sakarya'da Adapazarı Piyade Tugayı'nda askerlik yaparken intihar ettiği iddiasıyla yaşamını yitiren **Van Çatak** doğumlu Adil Şipalin ailesinin, daha önce çocuklarının öldürüleceğine dair Çatak İlçe Jandarma Komutanlığı'na dilekçe ile başvurduğu ortaya çıktı.

12 Haziran 2009: Van Asayiş Kolordu Komutanlığı emrinde görev yapan Er Mustafa Bozdoğan'ın kaza sonucu yaşamını yitirdiği açıklandı.

20 Temmuz 2009: Lefkoşa'ya bağlı Göneyli 2. tabur 4. bölükte askerlik yapan **Muş Vartolu** Davut Yıldırım'ın intihar ettiği açıklandı.

7 Temmuz 2009: Yalova'da askerlik yaptığı sırada intihar ettiği iddia edilen **Batman** nüfusuna kayıtlı Sait Özdemir'in ailesi cenazede 6 kurşun izi tespit ettiklerini açıkladılar.

18 Ağustos 2009: Hakkâri Yüksekova ilçesinde kaza sonucu meydana geldiği iddia edilen mühimmat patlamasında 4 asker yaşamını yitirdi.

26 Ağustos 2009: Yüksekova'da Ramazan Oruç adlı askerin intihar ettiği iddia edildi.

14 Eylül 2009: Yüksekova'da Uzman Çavuş Ahmet Solgun'un kaza sonucu öldüğü bildirildi.

18 Eylül 2009: **Mardinli** Hüsamettin Kasım'ın, Askeri Hastane'de intihar ettiği iddia edildi.

26 Eylül 2009: **Mardin Dargeçit** doğumlu Hüsamettin Kasımın Maltepe Askeri Hastanesi'nde kendini tavana asarak intihar ettiği iddia edildi.

Silahlı kuvvetlerde görev yapan ya da emekli olmuş subayların intiharları da son iki yıla damgasını vurmuş açıklanamayan ve geçirilmiş vahim gelişmelerdendir. Bu süreçte adları Ergenekon Soruşturması kapsamında geçen yedi subay ve bir özel harekât yöneticisi hayatını kaybetmiştir

Emekli Deniz Albay **Birol Atakan**: İstanbul-Ankara yolunda şüpheli bir trafik kazasında Mayıs 2007'de yaşamını yitirdi. Atakan'ın Ergenekon'la ilgili önemli bilgilere sahip olduğu iddia edildi. Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Yener Karahanoğlu'nun emir subayı olan Atakan, Karahanoğlu'ndan önce de Özden Örnek'le Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nda birlikte çalışmıştı. Atakan'ın, Özden Örnek'e ait olduğu iddia edilen darbe günlüklerinin İnternet'e sızmasında ihmali ve

kastı olabileceği iddia edilmişti. Atakan'ın Karahanoğlu ve Örnek arasında köprü isim olduğu söyleniyordu.

Tabip Yarbay **Nursal Gedik**: 11 Kasım 2007'de intihar ettiği öne sürüldü. Ailesi intihar iddialarını reddetti.

Emekli Albay **Abdülkerim Kırca**: Eski PKK militanı ve JİTEM üyesi Abdulkadir Aygan'ın birçok faili meçhul cinayetten sorumlu tuttuğu, Emekli Albay Abdülkerim Kırca, bu yılın Ocak ayında lojmanında ölü bulundu. 1998'de çatışmada belden aşağısı felç olan Kırca'ya, 2004'te "Devlet Övünç Madalyası" verilmişti. JİTEM'in eski Diyarbakır Bölge Komutanı olan Kırca'nın adı Ergenekon Soruşturmasında da geçti.

Özel Harekât Dairesi Başkanı **Behçet Oktay**: Emniyet Özel Harekât Dairesi'nin 13 yıllık başkanı Oktay, bürosunda yaralı bulundu, hastaneye götürüldü, ancak kurtarılamadı. Oktay, Kırca'yla aynı dönemde, 1994-1997 arasında Diyarbakır'da görevliydi. Ergenekon Soruşturması kapsamında tutuklanan Elazığ Emniyeti Özel Harekât Şube Müdürü Ayhan Atabek ve Antalya Özel Harekât Grup Amiri Servet Kaynak, yine soruşturma kapsamında tutuklu olan eski özel harekâtçı İbrahim Şahin'e suikast düzenleyecek tim kurması için yardım etmelerini Oktay'ın istediğini anlatmışlardı. Savcılık Oktay'la Şahin arasında çokça telefon görüşmesi olduğunu saptamıştı.

Kıdemli Yüzbaşı **Olgun Vural**: Mart 2009'da, 2. Ergenekon iddianamesinin açıklanmasının ardından intihar ettiği öne sürüldü. Vural'ın adı 1. Ergenekon davasında deliller bölümünde geçmişti. İddianamede "Alevi, Sivas Gemerekli. Yüzbaşı Ali Tatar'ın personel alımında görevli olduğu zaman alınmıştı" ifadesi yer aldı.

Hâkim Yarbay **Tanju Ünal**: Güney Deniz Saha Komutanlığı'nda görevli Ünal'ın 26 Haziran'da intihar ettiği öne sürüldü. Ünal, Emekli Deniz Kuvvetleri Komutanı İlhami Erdil'in yargılandığı mahkemenin başkanlığını da yürütmüştü

Emekli Kurmay Albay **Ali Bergütay Varımlı**: Ergenekon davasında ifade veren subaylar arasında bulunan Varımlı'nın 21 Kasım'da intihar ettiği öne sürüldü. Varımlı, İlhami Erdil'in yargılandığı davada tanıklık yapmıştı. Varımlı'nın Sarıkız ve Ayışığı darbe planlarını deşifre eden subay olduğu iddia edilmişti

Deniz Yarbay **Ali Tatar**: Tatar'ın adı kamuoyunda "oramirallere suikast" soruşturması olarak bilinen soruşturma kapsamında geçiyordu. 42 yaşındaki Tatar, Poyrazköy'de ele geçirilen belgelere ilişkin 7 Aralık'ta tutuklanmış, avukatlarının itirazı üzerine 16 Aralık'ta serbest kalmış, savcılığın itirazı üzerine 18 Aralık'ta hakkında yeniden tutuklama kararı verilmişti. Tatar 20 Aralık'ta lojmanında kendini öldürdü.

İntihar ettiği söylenen rütbelilerin; özel harekât görevlisi, çatışma bölgelerinde görev yapmış olmaları veya Ergenekon Davasında adı geçiyor olmak gibi ortak özelliklerin bulunması, ailelerinin açıklamaları ve intihar girişimlerinin tamamının ölümle sonuçlanmış olması, haklı olarak olaylara şüpheyle bakmamızı ve mutlaka araştırılması gerektiğini ortaya koyuyor.

Bu nedenlerle Meclis Araştırması açılmasını talep etmekteyiz.